

Č. 39

Č. 39

Adhezní řízení, Náhrada nemajetkové škody
§ 228, § 229 tr. ř.

Výroky o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích a o vydání bezdůvodného obohacení jsou oddělitelnými výroky (viz rozhodnutí pod č. 14/2014-II. Sb. rozh. tr.), proto je nezbytné, aby soud při formulaci výroku, jímž poškozenému přiznává jím uplatněný nárok (§ 228 odst. 1 tr. ř.), případně jímž jej zcela (§ 229 odst. 1 tr. ř.) či zčásti (§ 229 odst. 2 tr. ř.) odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních nebo před příslušným orgánem, správně rozlišil, jakého charakteru je nárok, který uplatnil poškozený v trestním řízení podle § 43 odst. 3 tr. ř. Výrok, jímž soud přizná poškozenému nárok na náhradu škody za vytrpěnou bolest, je vadný, neboť bolestné je nárokem na náhradu nemajetkové újmy podle § 2894 odst. 2 o. z., nikoli nárokem na náhradu škody.

Nárokem na odčinění bolesti se míní odčinění bolesti v tzv. širším smyslu, tedy jak bolesti fyzické, tak i duševního strádání. Jestliže obtíže spojené s psychickým prožíváním utrpeného zranění přerostly v trvalý následek, musí být zahrnuty do náhrady za ztížení společenského uplatnění, byly-li jen dočasné a postupně vymizely, mohou být posouzeny jako vytrpěná bolest.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2019, sp. zn. 6 Tdo 1309/2019, ECLI:CZ:NS:2019:6.TDO.1309.2019.1)

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněné M. S. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 25. 2. 2019, sp. zn. 68 To 20/2019, a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 1 T 134/2018, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud přikázal státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství ve Vsetíně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

č. 39

1. Rozsudkem Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 1 T 134/2018, byla obviněná M. S. (dále též jen „obviněná“, případně „dovolatelka“) uznána vinnou přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se podle jeho skutkových zjištění dopustila tím, že dne 31. 10. 2017 v době od 14:30 do 15:00 hodin v obci XY, okres Vsetín, na pozemku domu č. p. XY, vědoma si toho, že československý vlčák jménem Ru, který s ní a jejím druhem M. K., majitelem psa, byl v tu chvíli na pozemku, může při své fyzické zdatnosti a nedostatečném zajištění proti volnému pohybu na veřejném prostranství vážně ohrozit zdraví a život člověka, pootevřela branku tohoto pozemku vedoucí na ulici, aniž by zkontrolovala, zda M. K. řádně zabezpečil psa vodítkem a náhubkem, načež pes vyběhl brankou ven na ulici a pokračoval na zpevněnou cestu kolem řeky B. u domu č. XY, kde napadl poškozenou Z. J., která zde venčila svého psa jménem Ra., tak, že když poškozená vzala svého psa Ra. z obav do náručí, pes Ru. se poškozené zakousl do oblasti levého boku a následně do levé strany obličeje, čímž poškozenou povalil na zem a zde se následně zakousl do oblasti břicha psa Ra., přičemž tímto pes Ru. způsobil poškozené zranění spočívající v tržně zhmožděné ráně obličeje, mnohočetném zhmoždění a oděrkách trupu a končetin a zhmoždění levého prsu, které si vyžádalo lékařské ošetření a následné omezení v běžném způsobu života poškozené od 31. 10. do 30. 11. 2017, když u poškozené se následkem útoku rozvinula posttraumatická stresová porucha a po zranění jí na obličeji a těle zůstaly perzistující jizvy. Přitom obviněná svým jednáním porušila obecnou prevenční povinnost uloženou jí v § 2900 o. z. a zároveň porušila obecně závaznou vyhlášku č. 1/2011 obce XY, upravující pohyb psů na veřejných prostranstvích.

2. Za tento skutek byla obviněná odsouzena podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho měsíce, jehož výkon jí byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku. Podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku jí byla uložena přiměřená povinnost, aby ve zkušební době podmíněného odsouzení podle svých sil nahradila škodu, kterou způsobila trestným činem. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. jí byla uložena povinnost zaplatit jako náhradu škody poškozeným Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky částku ve výši 7 239 Kč a Z. J. částku ve výši 60 913 Kč. Poslední jmenovaná byla podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána se zbytkem uplatněného nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. O odvoláních obviněné a poškozené Z. J. proti tomuto rozsudku rozhodl Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 25. 2. 2019, sp. zn. 68 To 20/2019, jímž z podnětu odvolání obviněné i poškozené podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek ve všech výrocích o náhra-

dě škody učiněných podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. a za splnění podmínek podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněné povinnost zaplatit poškozené Z. J. jako náhradu škody částku ve výši 88 856 Kč a jako náhradu nemajetkové újmy částku ve výši 583 483 Kč. Současně odvolací soud podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázal tuto poškozenou se zbytkem uplatněného nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Na totéž řízení odkázal podle § 229 odst. 1 tr. ř. s jejím nárokem na náhradu škody i Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky. V ostatních částech zůstal rozsudek soudu prvního stupně nezměněn.

č. 39

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci podala obviněná M. S. prostřednictvím svého obhájce dovolání, jež opřela o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř.

5. Ve vztahu k výrokům o náhradě škody a nemajetkové újmy dovolatelka vytýká odvolacímu soudu opomenutí § 2951 odst. 2, § 2955, § 2956 a § 2958 o. z. Podle obviněné důvěra odvolacího soudu ve znalecký posudek MUDr. P. R. vyústila v nesprávné hmotně právní posouzení uplatněných nároků. První část tohoto znaleckého posudku obviněná zpochybnila proto, že značka T 70, od které znalec odvozuje traumatický šok T 794, označuje účinky tlaku a vody, tedy nikoli následek prožité jiné události. To plyne i z Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (publikované pod č. 63/2014 Sb. rozh. obč., dále též ve zkratce jen „Metodika“ nebo „Metodika Nejvyššího soudu“). V této souvislosti zmiňuje názor P. P. uveřejněný v časopise Česká a slovenská psychiatrie v ročníku 2012, na s. 318 až 320, a uvádí, že se znalci při hodnocení ztížení společenského uplatnění „znelíbily na škále pěti stupňů Metodiky hned dva stupně“, a citovala příslušné pasáže z jeho výpovědi. Podle dovolatelky znalci ve skutečnosti nic nebránilo při stupni „0“ stanovit rozsah zanedbatelných obtíží přímo procentní sazbou od 1 % do 4 % včetně. V návaznosti na výpověď znalce obviněná podotýká, že Metodika Nejvyššího soudu nepřevzala položku D 480, přičemž některé položky se vzájemně vylučují, aby nedocházelo k dvojímu hodnocení a k nepřiměřeně vysokému plnění. Ve vztahu k posudku MUDr. P. R. obviněná uvedla, že položka D 450 – chůze se má vzájemně vylučovat s položkou D 455 – pohyb, přesto znalec hodnotil obě položky souběžně. Obdobně je to také u položky D 230 – vykonávání běžné denní povinnosti a položky D 220 – provádění mnohočetných úkolů a u položek D 620, D 640, D 650 a D 660.

6. Obviněná poukazuje na Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví vypracovanou Světovou zdravotnickou organizací, jež pracuje zejména s pojmy, které Metodika Nejvyššího soudu uvádí v základní pojmové

„abecedě“. Ve znaleckém posudku znalce podle názoru obviněné chybí stupně obtíže výkonu a procentuální obtíže výkonu, které soudní znalec vůbec nehodnotil. Dovolatelka následně nastiňuje vlastní způsoby hodnocení a připomíná (ve vazbě na realizování složitých ekonomických operací) obsah výpovědi znalce, přičemž dovozuje, že nelze hodnotit příčinnou souvislost mezi ztížením společenského uplatnění a škodní událostí bez jeho hodnocení před škodní událostí. Přitom ztížení společenského uplatnění není možno chápat jako doživotní omezení. Početní hodnoty, ke kterým znalec dospěl, jsou zjevně v rozporu s Metodikou Nejvyššího soudu a Mezinárodní klasifikací funkčních schopností, disability a zdraví. Jestliže se jich znalec dovolává, využívá je a odkazuje na ně, pak je zavázán je používat tak, jak byly zpracovány. V posudku podle názoru obviněné chybí vyjádření rozdílu mezi ztížením společenského uplatnění poškozené před nehodou oproti ztížení společenského uplatnění poškozené po nehodě, které by v podstatné části obsáhlo rozdíl mezi hodnotou kapacity a chybějící hodnotou výkonu. Tato skutečnost podle ní není chybějící skutkovou okolností, nýbrž vadou posudku. Obviněná dále vytýká znaleckému posudku, že mu chybí i časový rámec, který by obvykle měl být spojen s hodnocením psychických poruch, pokud by nebyly zapříčiněny trvalými organickými poruchami zdraví, přičemž jednorázově lze odškodňovat duševní útrapy přiměřeným zadostiučiněním. Ohledně újmy způsobené zásahem do osobnostních práv dovolatelka připomenula, že nejde o „psychické bolestné“, žádné totiž podle jejího názoru neexistuje. Jde o zadostiučinění z důvodu, že došlo k zásahu do osobnostních práv člověka podle § 2956 o. z., které se určuje podle § 2957 o. z. Metodika ani Klasifikace vůbec nedopadají na tyto duševní útrapy, které se nedají odhadnout ani jiným způsobem. Způsob a výše přiměřeného zadostiučinění musí být určeny tak, aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné.

7. Podle názoru dovolatelky je to soud, který rozhoduje o způsobu a výši zadostiučinění a náhradách majetkové a nemajetkové újmy a znalecký posudek je pouze doporučující. Soud musí hodnotit a určit přiměřenost zadostiučinění a stanovit výši náhrady podle zásad slušnosti, přičemž má zohlednit nejen újmu na straně poškozené, ale i majetkové poměry a jiné okolnosti na straně škůdce (obviněná poukázala na usnesení Nejvyššího soudu ve věci pod sp. zn. 6 Tdo 1154/2016). Tím, že odvolací soud převzal závěry znalce, dal najevo, že otázky týkající se nemajetkové újmy jsou předmětem odborného posouzení. S poukazem na náleze Ústavního soudu vydaný pod sp. zn. I. ÚS 1346/16 dovolatelka dovozuje, že bolestné je esenciální složkou náhrady nemajetkové újmy. Ztížení společenského uplatnění je přitom společně s bolestným uváděno jako nemajetková újma na zdraví. Pokud rozsudky soudů obou stupňů přiznávají bolestné jako náhradu škody, a tedy jako majetkovou újmu, jde o vadu.

8. Obviněná připomíná, že podáním ze dne 18. 2. 2019 písemně navrhla doplnění dokazování u odvolacího soudu. Řídila se přitom poučením uvedeným

ve vyzoomění soudu o veřejném zasedání. Po vydání rozsudku soudu prvního stupně poskytl ČSOB Pojišťovna, a. s., u níž je pojištěn majitel psa M. K., plnění z odpovědnosti za škodu uniklým zvířetem. Současně obviněná doložila také pravomocné rozhodnutí Městského úřadu ve Vsetíně ze dne 2. 5. 2018, odboru správních agend, ohledně přestupku, kterého se dopustil M. K., jenž byl postižen za totožné jednání, v jehož důsledku Z. J. utrpěla škodu újmu na zdraví. Podotýká, že při veřejném zasedání upozorňovala na tyto důkazní návrhy, přesto zůstaly odvolacím soudem opomenuty.

9. V další části svého dovolání uplatnila dovolatelka námitky proti výroku o vině.

10. Závěrem obviněná navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 25. 2. 2019, sp. zn. 68 To 20/2019, případně aby zrušil též jemu předcházející rozsudek Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 1 T 134/2018, a aby „věcně a místně příslušnému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl“. Pokud by měl dovolací soud sám rozhodnout ve věci rozsudkem, obviněná navrhla, aby ji zprostil obžaloby, protože skutek tak, jak byl zjištěn, není trestným činem.

11. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněné prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), která uvedla, že citovanému dovolacímu důvodu neodpovídají námitky obviněné, jimiž brojila proti způsobu hodnocení důkazů (zejména pokud zpochybnila hodnocení závěrů znaleckého posudku).

12. Podle státní zástupkyně odpovídají uplatněnému důvodu dovolání námitky obviněné proti právnímu posouzení skutku jako přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, tyto námitky však nejsou opodstatněné.

13. Námitky, které obviněná vznesla proti výrokům o náhradě škody a nemajetkové újmy, sice formálně odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., nelze je však považovat za opodstatněné. V této souvislosti státní zástupkyně uvedla, že námitky proti výroku učiněnému v adhezním řízení lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jestliže dovolatel vytkl nesprávné hmotně právní posouzení, tj. porušení hmotného práva, jímž se řídí režim náhrady škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodného obohacení.

14. V posuzované věci rozhodovaly soudy obou stupňů o nároku poškozené Z. J. na náhradu škody a nemajetkové újmy v podobě nároků na odčinění vytrpěné bolesti a ztížení společenského uplatnění. Pokud jde o majetkovou újmu (škodu), kterou obviněná svým jednáním ve smyslu § 147 odst. 1 tr. zákoníku způsobila, soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku odkázal na § 2933 o. z., které je zvláštním ustanovením o škodě způsobené zvířetem. Podle citovaného ustanovení platí, že způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo

pod jeho dohledem, nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které bylo zvíře svěřeno nebo která chová zvíře nebo ho jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem. Je třeba zdůraznit, že s ohledem na § 2894 o. z. je škodou pouze majetková újma, nikoli však újma nemajetková. Proto se i § 2933 o. z. vztahuje toliko na náhradu majetkové škody.

15. Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl odvolací soud ovšem také k závěru, že vzhledem k újmě na zdraví, kterou obviněná způsobila poškozené, je namístež přiznat jí náhradu nemajetkové újmy částkou ve výši 583 483 Kč. V této souvislosti státní zástupkyně uvedla, že v případě vzniku nemajetkové újmy na přirozených právech člověka lze odčinit bolest, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkovou újmu (duševní útrapy). Z ustanovení § 2956 o. z. přitom současně vyplývá, že vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části občanského zákoníku, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčini i způsobené duševní útrapy. Státní zástupkyně dovozuje, že pravidlo obsažené v § 2956 o. z. se týká souběhu práv z titulu ochrany osobnosti a z titulu náhrady škody. Na základě citovaného obecného ustanovení se tedy odškodní i duševní útrapy. Tento nárok, který představuje součást náhrady nemajetkové újmy, je ve vztahu k primární oběti zakotven též v § 2958 věty před středníkem o. z., podle kterého při ublížení na zdraví odčini škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy. Zatímco tedy § 2956 o. z. dopadá na duševní útrapy, které nejsou spojeny se zásahem do života a zdraví, ustanovení § 2958 a § 2959 o. z. se týkají právě takových případů. Pokud tedy duševní útrapy mají svůj původ v poškození zdraví (v prostém či ve zvlášť závažném), odčini se v rámci nároku na náhradu další nemajetkové újmy podle § 2958 o. z., jde-li o primární oběť jako v posuzovaném případě.

16. Z rozhodnutí soudů v dané trestní věci pak vyplývá, že rozhodovaly o nároku poškozené na náhradu majetkové újmy (škody) a dále o jejím nároku na náhradu nemajetkové újmy týkající se bolesti a ztížení společenského uplatnění. Šlo tedy o nároky uvedené jednak ve zvláštním ustanovení § 2933 o. z., jednak v § 2958 o. z., který řeší náhradu nemajetkové újmy při ublížení na zdraví. Nárokem na odškodnění bolesti se rozumí odškodnění bolesti v tzv. širším smyslu, tedy jak bolesti fyzické, tak i duševního strádání. Běžné obtíže spojené s ublížením na zdraví určitého typu jsou zahrnuty již v ohodnocení bolesti. Pokud jde o další nemajetkové újmy při ublížení na zdraví ve smyslu § 2958 o. z., jsou spojeny se zásahem do zdraví, který nespočívá v přechodné bolesti ani ve fyzické či psychické újmě dlouhodobého (trvalého) charakteru, nýbrž jde o specifické okolnosti vymykající se obvyklému průběhu léčby a stabilizace zdravotního stavu, které nenastávají pravidelně, ale zvyšují intenzitu utrpené újmy na zdraví nad obvyklou mírou (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo

2245/2017). Bodové hodnocení lékaře (znalce z příslušného oboru) je tak pouze východiskem, na jehož základě soud teprve určuje konečnou výši náhrady s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem každého případu. Příkladný výčet těchto okolností obsahuje § 2957 o. z. Pokud jde o ztížení společenského uplatnění, o kterém odvolací soud v této trestní věci rovněž rozhodoval v rámci adhezního řízení, státní zástupkyně uvedla, že jeho účelem je poskytnout náhradu za nemožnost žít plnohodnotný život.

17. Na základě uvedeného přehledu státní zástupkyně konstatovala, že v případě nemajetkové újmy se odčiní fyzická nebo psychická bolest na základě bodového hodnocení znalce podle Metodiky Nejvyššího soudu a podle § 2957 o. z. Teprve v případě, že toto odčinění bolesti neodpovídá běžné intenzitě utrpěné nemajetkové újmy, přizná soud poškozenému nárok na odčinění další nemajetkové újmy. Jde zde o duševní útrapy.

18. Přitom v posuzované věci odvolací soud stanovil výši odčinění nemajetkové újmy v penězích právě s ohledem na shora uvedená hlediska. Z odůvodnění rozsudku odvolacího soudu je současně také zřejmé, že při stanovení výše zmíněné náhrady přihlížel k Metodice Nejvyššího soudu. Podkladem pro přiznání nároku poškozené na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění byl znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví. Napadenému rozsudku odvolacího soudu státní zástupkyně vytkla, že se nezabýval tím, zda výše přiznaného nároku odpovídá i schopnostem a možnostem obviněné uspokojit takový nárok. Tento nedostatek však nelze považovat za natolik zásadní, aby zakládal důvod pro zrušení napadeného rozsudku odvolacího soudu v řízení o dovolání. Za zásadní pochybení odvolacího soudu nepovažuje státní zástupkyně ani to, že přiznaný nárok na náhradu nemajetkové újmy blíže nekonkretizoval ve výroku učiněném v adhezním řízení. Odvolací soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, o kterých nárocích poškozené rozhodoval, které důkazy provedl k prokázání těchto nároků a k jakým závěrům dospěl. Takový postup soudu je možné považovat za dostačující pro závěr o povinnosti obviněné k náhradě nemajetkové újmy.

19. Odpovědnost obviněné za vznik majetkové újmy (škody), kterou způsobila svým zaviněným jednáním, nemůže být zpochybněna ani její námitkou, že nebyla majitelkou psa. Jak již bylo výše uvedeno, § 2933 o. z. je zvláštním ustanovením o škodě způsobené zvířetem. Obviněná byla osobou, která v době spáchání činu vykonávala dohled nad zvířetem. V rozhodném okamžiku byla tedy faktickým detentorem zvířete, takže vznikem škody ji zatěžovala povinnost nahradit tuto škodu společně a nerozdílně s vlastníkem zvířete. Oba soudy při respektu k zásadě obžalovací vycházely z toho, že obviněná je jediným pachatelem spáchaného přečinu. Z tohoto důvodu nebylo možné uložit povinnost nahradit způsobenou škodu též vlastníkovu zvířete. K dovolacímu důvodu podle § 265b

odst. 1 písm. l) tr. ř. státní zástupkyně uvedla, že tento nebyl naplněn ani v jedné jeho variantě.

20. Závěrem státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněné, neboť jde o dovolání zjevně neopodstatněné.

č. 39

III.

Důvodnost dovolání

1. Obecná východiska

21. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

22. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zásadně jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví). Druhá alternativa tohoto dovolacího důvodu může být naplněna i tehdy, je-li z hlediska hmotného práva (např. vadnou aplikací ustanovení občanského zákoníku) nesprávně rozhodnuto o nároku uplatněném poškozeným v adhezním řízení.

23. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je dán tehdy, pokud bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

2. Vlastní posouzení důvodnosti dovolání

24. Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněné M. S. přezkoumal na jeho podkladě podle § 265i odst. 3 tr. ř. napadené rozhodnutí i řízení mu předcházející a dospěl mimo jiné k následujícím zjištěním.

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v první alternativě (výrok o vině)

25. Nejvyšší soud se v této části podrobně zabýval dovolacími námitkami obviněné a vadami rozhodnutí soudů nižších stupňů, které na jejich podkladě shledal. Aniz by bylo nutno zkoumat důvodnost užití právní kvalifikace skutku soudy nižších stupňů z hlediska dalších aspektů, lze již na tomto místě uvést, že dovolání obviněné v části brojící proti výroku o vině je důvodné, neboť na podkladě dosud učiněných zjištění nebyla naplněna objektivní stránka přečinu, jímž byla pravomocně uznána vinnou. Z hlediska toho, co napadená rozhodnutí nabízejí ve svých skutkových zjištěních, a při zdůvodnění užití právní kvalifikace lze totiž říci, že dostatečným způsobem neosvědčují vznik těžké újmy na zdraví u poškozené Z. J.

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v druhé alternativě (výroky o nárocích poškozené)

26. Pokud jde o výroky o náhradě škody a náhradě nemajetkové újmy, obviněná M. S. uplatnila dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v jeho alternativě jiného nesprávného hmotněprávního posouzení. V jeho rámci brojí proti tomu, jakým způsobem odvolací soud rozhodl o náhradě škody a náhradě nemajetkové újmy, když podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek v celém výroku o náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř. a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil dovolatelce povinnost zaplatit poškozené Z. J. jako náhradu škody částku ve výši 88 856 Kč a jako náhradu nemajetkové újmy vyjádřené v penězích částku ve výši 583 483 Kč.

27. Odhlédne-li Nejvyšší soud od skutečnosti, že obviněná se ve své dovolací argumentaci snaží přesvědčit dovolací soud o nesprávnosti odborných závěrů znaleckého posudku MUDr. P. R., čímž však primárně napadá skutková zjištění odvolacího soudu, který vyšel z tohoto důkazního prostředku při stanovení výše odškodného, a nikoli samotné hmotně právní posouzení ve smyslu uplatněné alternativy dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., pak musí současně přiznat, že vznesla i námitky, které odpovídají tomuto důvodu dovolání.

28. Vadnost hmotně právního posouzení shledává dovolatelka v případě výroku o náhradě škody v tom, že jeho součástí učinil odvolací soud i odškodnění

poškozené za tzv. psychické bolestné, které vyčíslil na podkladě znaleckého posudku MUDr. P. R. v částce 55 178 Kč (ta tvoří společně s odškodněním za další uplatněné nároky – viz níže body 40. a 41. – celkově přiznanou částku ve výši 88 856 Kč), a v případě výroku o náhradě nemajetkové újmy v tom, že mohlo dojít ke dvojitmu odškodnění utrpěné újmy.

č. 39

29. Pokud jde o první ze sporných nároků – nárok na náhradu škody, který odvolací soud přiznal poškozené podle § 228 odst. 1 tr. ř. ve výši 88 856 Kč, dovolatelka v podaném dovolání namítá, že psychické bolestné je „zadostiučinění z důvodu zásahu do osobnostních (přirozených) práv člověka podle § 2956 o. z., které se určuje ve smyslu § 2957 o. z.“. Podle názoru obviněné „ani Metodika, ani Klasifikace na tyto duševní útrapy nedopadají. Duševní útrapy se nedají odhadnout ani jiným způsobem. Způsob a výše přiměřeného zadostiučinění musí být určeny tak, aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné...“.

30. Ve vztahu k této námitce je třeba konstatovat, že ji dovolatelka uplatnila opodstatněně. Odvolací soud vyšel z toho, že poškozená důvodně uplatnila nárok na náhradu škody, která jí měla vzniknout v důsledku napadení psem Ru., přičemž tento nárok zahrnoval jednak určení výše bolestného vyplývajícího ze znaleckého posudku MUDr. P. R., jenž určil výši „psychického bolestného“ jako následku plynoucího z napadení poškozené psem v hodnotě 200 bodů, což odpovídá částce 55 178 Kč, jednak již zjištěné „fyzické bolestné“ ve výši 17 657 Kč, které stanovila pro Pojišťovnu Kooperativa MUDr. M. D. v rozsahu 64 bodů.

31. K nárokům, které uplatnila poškozená v rámci adhezního řízení, se odvolací soud vyjádřil tak, že „dospěl ... k závěru, po doplnění dokazování, že je nutno poškozené přiznat nad rámec toho, co přiznával soud prvního stupně, rovněž psychické bolestné ve výši 200 bodů a dále ztížení společenského uplatnění ve výši 583 483 Kč a rovněž je nutno přiznat poškozené na náhradě škody náklady za léčení jejího psa tak, jak byly poškozenou požadovány, neboť z potvrzení veterinárního lékaře MVDr. J. D. je zřejmé, že požadované úkony měly souvislost s léčením psa Ra. a poškozené Z. J. v důsledku napadení jiným psem. Současně pak odvolací soud dospěl k závěru, že od oprávněných nároků poškozené je nutno odečíst částku, kterou uhradila ČSOB Pojišťovna v rámci plnění, a to částku ve výši 27 235 Kč ... Na základě těchto skutečností pak dospěl odvolací soud k závěru, že je možno přiznat poškozené jako náhradu škody částku ve výši 88 856 Kč a jako náhradu nemajetkové újmy vyjádřené v penězích částku ve výši 583 483 Kč. Poškozená pak byla se zbytkem svých nároků na náhradu škody odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních...“.

32. Pokud jde o citované závěry odvolacího soudu, je třeba usuzovat (neboť odůvodnění rozsudku odvolacího soudu nečiní odkaz na žádné konkrétní ustanovení občanského zákoníku), že tyto jsou založeny na předpokladu, že podle § 2958 o. z. odčiní škůdce újmu peněžitou náhradou vyvažující plně vytrpěné bolesti, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkové újmy.

33. Odvolací soud však nerozhodl terminologicky správně o nárocích, které poškozená uplatnila. Trestní soud při svém rozhodování musí důsledně rozlišovat, zda poškozený uplatňuje (§ 43 odst. 3 tr. ř., § 206 odst. 2 tr. ř.) nárok na náhradu škody, či na náhradu nemajetkové újmy, případně zda se domáhá vydání bezdůvodného obohacení. Potřeba takového rozlišení je dána tím, že občanský zákoník rozlišuje mezi újmou na jmění (§ 2894 odst. 1 o. z.), nemajetkovou újmou (§ 2894 odst. 2 o. z.) a bezdůvodným obohacením (§ 2991 a násl. o. z.), které pokládá za zcela samostatné hmotněprávní nároky, což má dopad i do roviny procesní. Soud proto musí již na počátku hlavního líčení, a to při uplatnění vzneseného nároku poškozeným, resp. v návaznosti na dotaz učiněný předsedou senátu podle § 206 odst. 2 tr. ř., vyřešit otázku, jaký nárok poškozený uplatňuje. To má zásadní význam pro jeho následné rozhodování o něm. V případě nejasností by měl po poškozeném požadovat, aby alespoň obsahově (pokud již přímo neodkáže na příslušné ustanovení občanského zákoníku) vymezil, jakou kompenzaci po obviněném požaduje. Podmínkou toho, aby poškozený mohl uplatňovat svůj nárok v trestním řízení, resp. aby soud rozhodl o řádně uplatněném nároku, není to, aby poškozený konkrétně uvedl, podle jakých ustanovení příslušného předpisu mu má být nárok přiznán. Zcela dostačující je, aby z jeho podání bylo zřejmé, vůči komu nárok uplatňuje (vůči kterému z obviněných, zejména jde-li o skupinovou věc), co požaduje (např. v jaké výši žádá náhradu škody, nemajetkové újmy apod.) a z jakého důvodu požaduje takovou náhradu (či vydání bezdůvodného obohacení) po obviněném (stručně skutkové vylíčení objasňující důvodnost uplatňovaného nároku). Na soudu poté je, aby vyhodnotil, jaký nárok (nahrazení majetkové škody, nahrazení nemajetkové újmy v penězích, vydání bezdůvodného obohacení) poškozený uplatnil. Je nadbytečné dodávat, že soud není vázán případně vadnou právní kvalifikací nároku poškozeným a že takové pochybení nebrání v tom, aby nárok, jehož hmotně právní opodstatnění spočívá v jiném ustanovení, byl poškozenému přiznán, je-li důvodný a důkazním řízením prokázán.

34. Odvolací soud přiznal poškozené jako náhradu škody částku ve výši 88 856 Kč, jež zahrnovala náhradu za „psychické“ bolestné v částce 55 178 Kč, náhradu za „fyzické“ bolestné ve výši 17 657 Kč a další poškozenou uplatněné nároky na náhradu škody. V prvních dvou případech však tyto nároky nejsou součástí majetkové škody, nýbrž jde o materiální náhradu za zásah do práva na zachování tělesné a duševní integrity člověka, tedy o náhradu nemajetkové újmy. Odvolací soud tedy správně neposoudil, že nárok plynoucí z bolestného není obsahově součástí nároku na náhradu škody, jenž je pojmově spojen jen se vznikem majetkové škody (§ 2894 odst. 1 o. z.), nýbrž součástí nároku na náhradu nemajetkové újmy (§ 2894 odst. 2 o. z.). Bolestné je totiž nárokem, který plyne z újmy způsobené poškozenému na zdraví, které je chráněným osobnostním statkem.

35. Smyslem náhrady za bolest je vedle samotného bolestivého stavu odškodnit i určitou míru nepohodlí, stresu či obtíží spojených s utrpenou zdravotní

újmou (viz též obavu ze ztráty života či vážného poškození zdraví ve smyslu § 2957 věty třetí o. z.), a to v rozsahu, v němž tyto zásahy do osobnostní sféry poškozeného z povahy věci souvisí s bolestí obvykle doprovázející stavy popsané v jednotlivých položkách bolestného v Metodice Nejvyššího soudu (tzv. bolest v širším smyslu). Výkladem § 2958 o. z. nelze dovodit, že nyní má být pojem bolest chápán toliko jako fyzická bolest bez souvislosti s duševními aspekty bolestivých stavů. Lze proto uzavřít, že nárokem na odškodnění bolesti je myšleno odškodnění bolesti v tzv. širším smyslu, tedy jak bolesti fyzické, tak i duševního strádání. Opačný výklad by znamenal, že za účinnosti původní úpravy podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 440/2001 Sb., která neznala pojem další nemajetkové újmy, nebyly vůbec duševní obtíže spojené s léčením odškodnitelné. Tak tomu však prokazatelně nebylo, neboť duševní útrapy byly odškodňovány v rámci bolestného, a pokud překročily obvyklou zátěž a staly se trvalými, byly odškodňovány v rámci náhrady za ztížení společenského uplatnění (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3228/2014, uveřejněný pod č. 7/2017 Sb. rozh. obč.); toto pravidlo se uplatní i za účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

36. Zákon v § 2958 o. z. zakládá novou kategorii nároku náhrady za újmu na zdraví, a to za tzv. další nemajetkové újmy. Nelze je jednoduše definovat, avšak tento pojem má vystihovat nekonečnou variabilitu soukromého života a různých životních situací, které dosud odškodňovány nebyly. Další nemajetkové újmy při ublížení na zdraví jsou spojeny se zásahem do zdraví, který nespočívá v přechodné bolesti ani ve fyzické či psychické újmě dlouhodobého (trvalého) charakteru; jde o specifické okolnosti vymykající se obvyklému průběhu léčby a stabilizace zdravotního stavu, tedy okolnosti, které nenastávají pravidelně, ale zvyšují intenzitu utrpené újmy na zdraví nad obvyklou míru. Tak např. nečekaně závažné komplikace spojené s léčením a z nich plynoucí omezení, jako je mnohatýdenní přiřítí končetiny v nepřírozené poloze za účelem tvorby a přenosu laloků při rekonstrukční chirurgii, nemožnost zúčastnit se pracovní či studijní stáže, sportovního utkání nebo jiné pro poškozeného významné plánované aktivity, potrat těhotné poškozené způsobený psychickým otřesem, nikoli škodnou událostí samotnou, stres vyvolaný tím, že poškozený není dočasně schopen postarat se o osobu blízkou, závislou na jeho péči, a má důvodnou obavu, že se o takovou osobu nepostará někdo jiný (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2635/2018). Nepřiměřené rozšíření zbytkové kategorie další nemajetkové újmy by však vedlo k vynětí standardních situací z rámce odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, a tím k nesystémovému stírání rozdílů mezi jednotlivými druhy nemajetkových újem na zdraví (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2245/2017, uveřejněné pod č. 7/2019 Sb. rozh. obč.).

37. Pokud jde o posouzení výroku o náhradě nemajetkové újmy v rozsudku odvolacího soudu, je třeba v návaznosti na shora uvedené skutečnosti dospět k závěru, že neobjasnění otázky, jaké nároky odvolací soud ve své podstatě přiznal, a ztotožnění bolestného s tzv. psychickým bolestným ústí rovněž do závěru o pochybnostech o důvodnosti/správnosti přiznaného nároku za ztížení společenského uplatnění. Odvolací soud (na podkladě znaleckého posudku MUDr. P. R.) přiznal poškozené tzv. psychické bolestné v částce 55 178 Kč (odpovídající stanoveným 200 bodům) jako kompenzaci za vznik lehké formy posttraumatické stresové poruchy, která se u poškozené vyvinula v důsledku napadení psem Ru. Odvolací soud se přitom nezabýval tím, zda jím odškodňovaný nárok v podobě tzv. psychického bolestného není již pojmově součástí náhrady za ztížení společenského uplatnění, či zda stojí jako samostatný nárok, který je třeba přiznat. Jestliže obtíže spojené s psychickým prožíváním utrpeného zranění přerostly v trvalý následek, musí být zahrnuty do náhrady za ztížení společenského uplatnění. Jestliže tyto obtíže byly dočasné a postupně vymizely, mohou být posouzeny jako vytrpěná bolest, jak zřejmě učinil znalec, byť doporučující Metodika Nejvyššího soudu v části B nemá samostatnou bodovou položku pro takovou diagnózu. Soud však může uvážit, zda tuto újmu, která pojmově spadá pod bolest, ocení jako tzv. duševní poruchu vzniklou následkem traumatu, potvrzenou psychiatrickým pracovištěm, například v rozmezí 60 až 300 bodů. Ostatně i nařízení vlády č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, ve znění nařízení vlády č. 224/2016 Sb., které se používá v pracovněprávních vztazích, obsahuje obdobnou položku (22. Akutní depresivní a stresový syndrom potvrzený psychiatrickým pracovištěm – 100 až 200 bodů) v sazebníku pro ohodnocení bolesti pro jednotlivá poškození zdraví způsobená pracovním úrazem (příloha č. 1 k citovanému nařízení). Mají-li snad obtíže označené soudem za psychickou bolest jinou povahu, tj. takovou, že je nelze podřadit ani pod bolest, ani ztížení společenského uplatnění, není vyloučeno, aby byly podřazeny pod tzv. další nemajetkovou újmu vyvolanou ublížením na zdraví, pokud soud vyloží, v čem spočívá, jak se projevuje a jakou má pro poškozeného závažnost.

38. V tomto směru přitom nelze na podkladě provedeného dokazování postavit najisto, zda popis jednotlivých omezení v běžném způsobu života plynoucí ze vzniku posttraumatické stresové poruchy, jež jsou uváděny v rámci znaleckého posudku MUDr. P. R., má svůj původ v „psychickém“ bolestném (které znalec ohodnotil 200 body), nebo v přiznaném nároku za ztížení společenského uplatnění (které znalec ohodnotil částkou 583 483 Kč). Lze toliko spekulovat – jelikož zpracovaný znalecký posudek nevyvrací uvedené pochybnosti –, že některé následky plynoucí z napadení psem Ru., jež byly odškodněny v rámci „psychického bolestného“, mohly stejně tak dobře tvořit součást překážky lepší budoucnosti poškozené, jelikož forenzně významným a zjištěným následkem byla lehká post-

traumatická stresová porucha. V odůvodnění výroků o náhradě škody a nemajetkové újmy odvolacím soudem přitom chybí přijatelná charakteristika důvodnosti obou přiznaných nároků z hlediska příčin jejich vzniku. Jinými slovy vyjádřeno, na podkladě zpracovaného znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a stanovení nemateriální újmy na zdraví, jenž je rozhodujícím důkazním prostředkem, na podkladě kterého odvolací soud přiznal nárok na náhradu nemajetkové újmy poškozené, nelze dovodit, jestli následek v podobě vzniku posttraumatické stresové poruchy byl odškodněn v rámci (nesprávně pojatého) „psychického bolestného“, či v rámci ztížení společenského uplatnění. Pokud odvolací soud shledal důvodnost obou přiznaných nároků v jím tvrzeném rozsahu, v odůvodnění rozsudku – jakož i v důkazech provedených v řízení, a to včetně výslechu znalce MUDr. P. R. ve veřejném zasedání – chybí opora pro takový důkazní závěr. Z odůvodnění rozsudku proto nelze zjistit, zda důvodnost obou přiznaných nároků na náhradu nemajetkové újmy poškozené měla svůj původ ve vzniku posttraumatické stresové poruchy, či jde o případ, kdy jeden následek je třeba odčinit dvěma nároky, a pokud ano, v jakém rozsahu.

39. Přitom je třeba zdůraznit požadavek na řádné odůvodnění výroku o náhradě škody tak, jak vyžaduje mimo jiné i judikatura Ústavního soudu, která jej zdůraznila s vazbou na čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Jak vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2009, sp. II. ÚS 1320/08, k tomu, aby bylo naplněno ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, je třeba i výrok o náhradě škody náležitě odůvodnit v souladu s § 125 odst. 1 tr. ř. V odůvodnění výroku o náhradě škody se soud musí vypořádat mj. s otázkou, zda byl nárok uplatněn včas a řádně, jaké nároky byly uplatněny a v jaké výši a o který hmotněprávní předpis je nárok opřen, zda nárok v době rozhodování soudu trval, zda jeho přiznání nebrání nějaká zákonná překážka ve smyslu § 228 odst. 1 věty za středníkem tr. ř. (viz ŠÁMAL P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2856 a 2857), s tím, že rozsah, v němž je třeba takový výrok odůvodnit, by měl být zásadně srovnatelný s tím, jak by byl odůvodněn, pokud by o něm bylo rozhodováno v řízení občanskoprávním. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 2954/11, adhezní trestní řízení ve své podstatě nahrazuje občanskoprávní řízení, v němž by jinak byl nárok na náhradu škody uplatňován. Výrok trestního soudu, jímž byl podle § 228 odst. 1 tr. ř. přiznán nárok poškozeného na náhradu škody vůči obžalovanému, je exekučním titulem a musí snést test ústavnosti jako kterékoli jiné meritorní rozhodnutí soudu. Trestní soud má v adhezním řízení povinnost postupovat co do odůvodnění svého rozhodnutí se stejnou péčí jako civilní soud, který rozhoduje o náhradě škody ve věcech občanskoprávních.

40. Pro úplnost lze poukázat na to, že odvolací soud zcela důsledně neposoudil ani zbývající část nároku na náhradu majetkové újmy (škody) uplatněného poškozenou. Lze připomenout, že soud prvního stupně rozhodl o nárocích na

náhradu škody a nemajetkové újmy uplatněných poškozenou tím způsobem, že z celkové částky, kterou poškozená uplatnila (ve výši 727 051,16 Kč, která sestávala z částek za ztížení společenského uplatnění ve výši 583 483 Kč, bolestného ve výši 72 834,96 Kč, ušlé mzdy ve výši 40 392 Kč, nákladů na zpracování znaleckého posudku ve výši 20 150 Kč, nákladů léčby psa Ra. ve výši 7 327,50 Kč, cestovného ve výši 2 153,70, nákladů mamografického vyšetření ve výši 620 Kč a vynaloženého regulačního poplatku ve výši 90 Kč), přiznal poškozené podle § 228 odst. 1 tr. ř. částku ve výši 60 913 Kč (jež zahrnovala bolestné ve výši 17 657 Kč, ušlou mzdu ve výši 40 392 Kč, cestovné ve výši 2 153,70 Kč, náklady na mamografické vyšetření ve výši 620 Kč a regulační poplatek ve výši 90 Kč). Soud prvního stupně k tomu uvedl, že „zaplacení mamografického vyšetření v souvislosti se zhmožděním prsu útokem psa Ru. a zaplacení regulačního poplatku bylo řádně doloženo listinnými důkazy. Cestovné bylo řádně vyúčtováno a po přepočítání soudem požadovaná částka souhlasila. Rovněž k náhradě ušlé mzdy byly řádně doloženy výpisy z účtů, z nichž je zřejmá mzda za období 5–10/2017 od všech tří zaměstnavatelů ... Pokud jde o náklady léčení psa Ra., pak tyto soud nepřiznal, neboť nemá za zřejmé, z jaké části jsou tyto důvodné, respektive vztahující se k utrpeným zraněním. Celková fakturovaná a uhrazená částka činila 7 509 Kč, avšak poškozená požadovala toliko částku 7 327,50 Kč, když sama nepožadovala částku 121 Kč za evakuaci anální žlázy a 60,50 za zkrácení drápků. Soud však ani u ostatních položek, které již nárokovány byly, není schopen posoudit, zda konkrétní léky nebo či účtované postupy souvisely se zraněními ze dne 31. 10. 2017, či nikoli, zvláště když na 6 ze 7 faktur je účtováno jednak ‚klinické vyšetření‘, jednak také ‚běžné ošetření‘. Soud rovněž nepřiznal částku náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 583 483 Kč a bolestné ve výši 55 177,96 Kč odpovídající ohodnocení 200 bodů, které vyplývají ze znaleckého posudku MUDr. P. R. ... Na bolestném pak byla přiznána pouze částka ve výši 17 657 Kč, která odpovídá 64 bodům z posudku o bolestném zpracovaného pro ČSOB Pojišťovnu MUDr. M. D., na němž se strany shodly.“.

41. Odvolací soud přitom ve vztahu k takto přiznanému nároku na náhradu škody uvedl, že „dospěl ... k závěru, že ... je nutno poškozené přiznat nad rámec toho, co přiznával soud prvního stupně, rovněž psychické bolestné ve výši 200 bodů a dále ztížení společenského uplatnění ve výši 583 483 Kč a rovněž je nutno přiznat poškozené jako náhradu škody vynaložené náklady za léčení jejího psa tak, jak byly poškozenou požadovány, neboť z potvrzení veterinárního lékaře MVDr. J. D. je zřejmé, že požadované úkony měly souvislost s léčením psa Ra. a poškozené Z. J. v důsledku napadení jiným psem ... Současně pak odvolací soud dospěl k závěru, že od oprávněných nároků poškozené je nutno odečíst částku, kterou uhradila ČSOB Pojišťovna v rámci plnění, a to částku ve výši 27 235 Kč.“.

42. V tomto ohledu je ovšem třeba konstatovat, že výroky o náhradě škody a nemajetkové újmy v rozsudku odvolacího soudu jsou v rozporu s tím, co tento soud uvedl v jeho odůvodnění. Při rozhodování soudu o náhradě škody v rámci adhezního řízení je nezbytné, aby výrok, jímž soud přiznal poškozenému uplatněný nárok na náhradu škody, korespondoval s odůvodněním tohoto rozsudku, a to již z toho důvodu, aby v případě rozhodování jiného orgánu (typicky civilního soudu) o zbytku uplatněného nároku na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení bylo zřejmé, o jakém z nich již rozhodl trestní soud a v jakém rozsahu.

43. Odvolací soud nepostupoval důsledně již proto, že o nároku, o němž se v odůvodnění svého rozsudku vyslovil jako o tom, o kterém rozhodl procesním způsobem podle § 228 odst. 1 tr. ř., ve skutečnosti rozhodl pouze domněle. Celkovou výši náhrady škody, kterou přiznal poškozené, vyčíslil na částku 88 856 Kč, jež zahrnovala – podle názoru dovolacího soudu, a to pro nedostatek uvedení podrobného přehledu uplatněných a přiznaných nároků na náhradu škody odvolacím soudem – ty z nich, které přiznal soud prvního stupně (částka ve výši 60 913 Kč), a zahrnul do této jím přiznané částky náhrady škody zbylou částku „psychického bolestného“ (částka ve výši 55 178 Kč), přičemž odečetl to, co poškozené plnila ČSOB Pojišťovna z pojistky majitele psa Ru. (částka ve výši 27 235 Kč). V důsledku tohoto postupu odvolací soud přiznal poškozené jako náhradu škody částku ve výši 88 856 Kč. Ta však nezahrnuje náklady léčení psa Ra., jelikož o nich soud prvního stupně rozhodl postupem podle § 229 odst. 2 tr. ř. („pokud jde o náklady léčení psa Ra., pak tyto soud nepřiznal, neboť nemá za zřejmé, z jaké části jsou tyto důvodné, respektive vztahující se k utrpěným zraněním“), o nichž se však odvolací soud vyslovil v odůvodnění tak, že jsou součástí výroku o náhradě škody, jímž i tento nárok přiznal poškozené („rovněž je nutno přiznat poškozené na náhradě škody náklady za léčení jejího psa tak, jak byly poškozenou požadovány“).

44. Ze všech shora uvedených skutečností proto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že i výroky o náhradě škody a nemajetkové újmy, jimiž odvolací soud rozhodl postupem podle § 228 odst. 1 tr. ř., jsou zatíženy vadami, které dovolatelka namítla v podané dovolání, a proto je naplněný i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který uplatnila v alternativě jiného nesprávného hmotně právního posouzení.

K ostatním dovolacím námitkám obviněné

45. Nejvyšší soud se v dalších částech odůvodnění zabýval ostatními dovolacími námitkami obviněné, které zčásti shledal důvodnými a zčásti neopodstatněnými.

IV.**Způsob rozhodnutí dovolacího soudu**

46. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek odvolacího soudu (a stejně i předcházející rozsudek soudu prvního stupně) je zatížen vadou zakládající důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. proto oba rozsudky zrušil, přičemž současně zrušil i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

47. Protože ve věci je třeba učinit nové rozhodnutí, postupoval Nejvyšší soud dále podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal věc s příslušnými pokyny k novému projednání a rozhodnutí.